

Картка № 1

I. Яке лексичне значення має слово *серце* у реченні: *В серці своїм на будову несуть Кисва горду і вічну красу* (В. Симоненко).

1. Центральний орган кровоносної системи.
2. Орган людини як символ зосередження почуттів.
3. Ласкаве звернення.
4. Головна, найважливіша частина, центр.
5. Гнів, роздратування.

II. У якому реченні знаходимо переносне вживання слів? Відповідь аргументуйте.

1. *Кім Мартин мав довгий хвіст* (Д. Павличко).
2. *Мати білять хату та в хаті* (М. Вінграновський).
3. *На піщаній косі стояв маяк* (А. Шиян).
4. *Весна за вушка витягає трави* (А. Малишко).
5. *Малюнок було зроблено фарбами на аркуші паперу* (О. Донченко).

III. Які синоніми називаються ідеографічними? У якому рядку синоніми відрізняються стилістичним забарвленням?

1. *Давній, старий, колишній, древній, старовинний.*
2. *Верхівка, вершина, маківка, шпиль, гребінь.*
3. *Сміятися, реготати, хихикати, шкритися, скалити зуби.*
4. *Активний, діяльний, беручий, невтомний, енергійний.*
5. *Лагідний, м'який, спокійний, тихий, ласкавий.*

IV. Які слова називаються власне українськими? Вкажіть рядок, у якому всі слова власне українські?

1. *Юність, здоров'я, мова, кіно, вождь.*
2. *Оболонь, вирій, збіжжя, плаксії, ласоці.*
3. *Туман, журба, пшениця, схід, влада.*
4. *Аташе, вітер, блакить, ранок, ангел.*
5. *Дифтонг, дзеркальний, ярець, джміль, телефон.*

V. Укажіть антонім до фразеологізма *без царя в голові*?

1. *Без сьомої клепки*
2. *Не всі вдома*
3. *Морок нещастя*
4. *Морочити собі голову*
5. *Мудра голова*

VI. Продовжіть речення: «Палаталізація приголосних виникає...»

1. «...завдяки найбільшому висуванню губ уперед і найбільшому зближенню їх».
2. «...при піднятті задньої спинки язика до м'якого піднебіння, яке відбувається додатково до основної артикуляції приголосних».
3. «...внаслідок додаткового підняття передньо-задньої спинки язика до твердого піднебіння, що виникає при певному фонетичному оточенні приголосного».
4. «...під впливом двох чинників: від ненаголошеності складу і від складової позиції приголосного».
5. «...під час роботи голосових зв'язок».

VII. У словах якого рядка всі приголосні губні?

1. *Біблія, віск, маска, парк, фата.*
2. *Весна, фільм, міст, ширма, бум.*
3. *Піч, фанти, біб, віра, фітнес.*
4. *Мова, міф, мама, пава, піп.*
5. *Міст, піст, біль, пісок, півень.*

VIII. У якому рядку до всіх слів можна підібрати споріднені з найдавнішими чергуваннями голосних?

1. *Ліпити, клонитися, батькова, сім, глотка.*
2. *Везти, трясти, дерти, тебе, збирати.*
3. *Замітати, рядок, весь, жонатий, вихор.*
4. *Беру, очерет, скочити, кінець, шести.*
5. *Котити, нести, обабіч, вогонь, Харків.*

IX. Що таке звук, буква? У словах якого ряду кількість букв не відповідає кількості звуків?

1. *Влада, дивак, малюк, річка, велич.*
2. *Юність, щедрість, м'якість, їдь, піджарити.*
3. *Фонема, вантаж, гнів, логіка, віри.*
4. *Підзахисний, підзвід, підземелля, піджати, підживлення.*
5. *Сім'я, щока, безвість, дзвін, їжа.*

X. Укажіть, у якому рядку допущено орфографічну помилку?

1. *Акумуляція, белетристика, візантієць, ідилія, колектив.*
2. *Бонна, панна, тонна, вілла, мирра, ірраціональний.*
3. *Імміграція, Таллінн, ірреальний, Джонні, Голандія.*
4. *Руссо, Міллер, ванна, манна, Торрічеллі.*
5. *Марокканець, сума, апарат, Яффа, інтермецо.*

XI. Виконати розбори слів у реченні

Весна за вушка витягає трави (А. Малишко).

Картка № 2

I. Знайдіть рядок, у якому всі слова є однозначними.

1. Україна, суніця, овес, суфікс, прикметник.
2. Добрий, палкий, старий, кривий, високий.
3. Малий, крило, ряд, сила, тепло.
4. Окремий, інший, сіяти, сказати, скакати.
5. Останній, котрий, сонце, щавель, сонце.

II. У якому рядку всі слова є синонімічними до слова уважно?

З□ ясуєте принцип внутрішньої організації синонімічного ряду.

1. Неуважно, краєм ока, байдуже, погано, недбало.
2. Дивитися, слухати, читати, писати, переказувати.
3. Турботливий, чуйний, увага, піклування, доброзичливий.
4. Пильно, зосереджено, неослабно, старанно, ретельно.
5. Як-небудь, сяк-так, абияк, як доведеться, так чи так.

III. Що таке антоніми? Знайдіть речення, до складу якого входять антоніми.

1. Говорили-балакали, сіли і заплакали (Нар. тв.).
2. А лисичка не дорогою побігла, а путівцем, навпростець (Нар. тв.).
3. П□ янкий, соковитий дух ішов від розпареної землі (О. Гончар).
4. Хліб – усьому голова (Нар. тв.).
5. Добро не пропадає, а зло вмирає (Нар. тв.).

IV. Що таке омоформи? Які слова для створення колориту використано в жартівливому вірші? Дайте їм лінгвістичну оцінку.

Гей, стрільці, хапайте луки та й біжіть бігом у луки!

1. Синоніми.
2. Антоніми.
3. Пароніми.
4. Омоніми.
5. Фразеологізми.

V. У якому рядку всі фразеологізми мають однакове значення?

1. Носа не показувати, нема живої душі, за тридев□ ять земель.
2. Зганяти зі світу, вішати собак, без мила в душу лізти.
3. Ворожити на бобах, вити вовком, дати звістку про себе.
4. Повісити носа, стерти з лиця землі, уродитися в сорочці.
5. Живіт присох до спини, крихти в роті не було, ріски в рот не брати.

VI. Які звуки називають губними? На які групи поділяють приголосні за участю активних мовних органів?

1. Незімкнені, щілинні, дрижачі.
2. Губні, язикові, глоткові.
3. Сонорні, шумні.
4. Губно-губні, губно-зубні.
5. Ротові та носові.

VII. У якому реченні в усіх словах є сонорні?

1. Ламай традицій віковічну скелю, обтрушуй прах невіЛЬНОГО життя (М. Драй-Хмара).
2. Молодий я, молодий, Повний сили і одваги (П. Тичина).
3. Ні! Я жива! Я буду вічно жити! Я маю в серці те, що не вмирає! (Л. Українка).
4. Щастя дурно не дається; тільки той його придбає, хто за нього в бої б'ється (Б. Грінченко).
5. Лиш боротись – значить жити... (І. Франко).

VIII. Що таке протеза? У якому рядку в усіх словах можливе чергування приголосних внаслідок першої палаталізації?

1. Рух, річ, Хуст, сидіти, брести.
2. Кінець, бік, вести, мачуха, дід.
3. Страх, тік, дід, луг, око.
4. Рушниця, кулак, берег, посипати, Херсон.
5. Бігти, рука, крутити, вік, молоко.

IX. У якому рядку гортанний звук г в усіх словах вимовляється як задньоязиковий х?

1. Гамір, нога, голос, гук, вага.
2. Геть, гепати, нігтик, гикнути, загибель.
3. Борг, торг, бог, Буг, хірург.
4. Нігті, кігті, вогко, легко, вогкість.
5. Загс, бігти, легкість, тягти, ріг.

X. Укажіть рядок, у якому допущено орфографічну помилку.

1. Кігті, нігті, зсипати, сфотографувати, спіднизу.
2. Дочці, книжці, зважся, прозьба, пробудивши.
3. Стомитися, сміється, вогкий, вокзал, спідлоба.
4. Боротьба, спересердя, зцідити, схитнутися, стоптати.
5. Безшумний, ближчий, зшити, молотьба, строчити.

XI. Виконати розбори слів у реченні.

Ламай традицій віковічну скелю, обтрушуй прах невіЛЬНОГО життя (М. Драй-Хмара).

Картка № 4

I. Знайдіть рядок , у якому рядку всі слова є багатозначними.

Відповідь аргументуйте.

1. *Малахіт, суфікс, присудок, іменник, периметр.*
2. *Береза, ялина, клен, бузок, дуб.*
3. *Луцьк, овес, корінь, реакція, відмінок.*
4. *Теплий, рідкий, земля, дивитися, холодний.*
5. *Жито, Карпати, Рука, чистий, горіти.*

II. У якому реченні вжито синоніми? Дати їм лінгвістичну оцінку.

1. *Правда та кривда – як вогонь та вода (Нар. тв.).*
2. *Швидко весни одцвітають, хутко літні дні минають, скоро вже зима (І. Вирган).*
3. *Яка гребля, такий млин, який батько, такий син (Нар. тв.).*
4. *Як лютий не лютий, а на весну брів не хмур (Нар. тв.).*
5. *А це зерно в золотому колоску на стебліні золоченій гоїдалося (Т. Коломієць).*

III. Що таке старослов'янізми? Вкажіть речення, у якому вони є.

Назвіть їх формальні показники.

1. *Курна дорога з-під Маланчиних ніг біжить у поле (М. Коцюбинський).*
2. *І знову джміль розмружить квітку, і літо гратиме в лото (Л. Костенко).*
3. *Ідуть дівчата в поле жати (Т. Шевченко).*
4. *Мокрий сніг цілу ніч падав на мокру землю, і все вкривалось білим покривалом (П. Загребельний).*
5. *Слово, моя ти єдина зброє, ми не повинні загинуть обоє! (Л. Українка).*

IV. У якому рядку до складу словосполучень входять омоніми?

1. *Легкий птах – легкий шелест, відкрити книгу – відкрити збори.*
2. *Гострий кут – тупий кут, важка робота – легка робота.*
3. *Величезний дуб – гігантський дуб, хоробрий воїн – сміливий воїн.*
4. *Дерев□ яналава – вулканічна лава, ручка дверей – дитяча ручка.*
5. *Скласти руки – узяти себе в руки, гострий на язик – мати довгий язик.*

V. Що таке фразеологізм? У якому рядку правильно подано синонім до фразеологічного звороту *страх має великі очі*?

1. *Утопити у ложці води.*
2. *Утрачати терпіння.*
3. *Ставати дибки.*
4. *У лісі вовки виють, а на печі страшно.*
5. *Погнатися за двома зайцями.*

VI. На які групи поділяємо приголосні залежно від відсутності роботи передньо-середньої спинки язика?

1. Сильнопочаткові та сильнокінцеві.
2. Нелабіалізовані/лабіалізовані.
3. Зімкнені ротові та шумні.
4. Тверді та м□ які.
5. Сонорні та шумні.

VII. Які приголосні відносяться до зімкнено-проривних? У якому рядку всі приголосні зімкнено-проривні?

1. *Тире, код, кіт, тютюн, грім.*
2. *Доба, бук, падати, бік, копати.*
3. *Батіг, тумба, батут, табун, дума.*
4. *Падати, дар, дамба, дуб, плуг.*
5. *Кожух, дзига, нога, карта, диктант.*

VIII. Що таке прогресивна асиміляція? У якому рядку відбувається асиміляція за м□ якістю?

1. *Безжурний, без жару, принісиши, через жито, їжджу.*
2. *Рівний, давно, срібний, бідний, спідниця.*
3. *Жінці, вісті, навесні, зняти, дня.*
4. *Берешся, б'єшся, умиваєшся, зважся, у книжці.*
5. *Радість, дивиться, рілля, зроблю, кріпосний.*

IX. У якому рядку сполучення букв *дж, дз* вимовляємо у всіх словах як два окремих звуки?

1. *Дзвін, дзеркало, джерело, кукурудза, джміль.*
2. *Бджола, ходжу, воджу, догоджаю, нагороджений.*
3. *Джаз, джбан, джем, джемпер, від журналу.*
4. *Джайкур, Джакарта, Джорджтаун, віджонглювати, підживлений.*
5. *Надзвичайно, надзвуковий, віджени, віджимати, віджити.*

X. У якому рядку допущено помилку?

1. *Дамаський, меккський, чуваський, празький, бахмацький.*
2. *Лейпцизький, баскський, гринвіцький, воцина, чеський.*
3. *Латиський, черкаський, владивостокський, криворізький, торкський.*
4. *Овруцький, великолуцький, піщина, паризький, донецький.*
5. *Острозький, воронезький, таджицький, словацький, казахський.*

XI. Виконати розбори слів у реченні.

І знову джміль розмружить квітку, і літо гратиме в лото (Л. Костенко).

Картка № 5

I. У якому реченні вживають у переносному значенні слова?

1. У давнину писали не на папері, а на пергаменті — спеціально обробленій телячій шкурі (А. Коваль).
2. В діброву впала зірка й дише, і сад осінній сон колише (І. Гайворон).
3. Осмислити свій шлях — завдання щонайближче (М. Сингаївський).
4. Книжку читай, розум набувай (Нар. тв.).
5. Настусю, іди но до нас, поговоримо (М. Вовчок).

II. Знайдіть рядок синонімів до слова *дискусія*? З'ясуйте принцип організації синонімічного ряду. Що таке прийом ампліфікації?

1. Балаканина, розмова, базікання, багатослів'я, балачка.
2. Заувага, докір, закид, дорікання, звинувачення.
3. Доповідь, виступ, зауваження, прогалина, розповідь.
4. Спір, суперечка, сперечання, обговорення, словесний бій.
5. Сварка, гризня, колотнеча, незгода, погроза.

III. У якому рядку слова не становлять антонімічних пар?

1. М'який — твердий, мокрий — сухий.
2. Південь — північ, день — ніч.
3. Мовчати — співати, думати — відповідати.
4. Любити — ненавидіти, одягати — роздягати.
5. Чесний — підлий, багатий — бідний.

IV. Вкажіть рядок, у якому подано значення другого омоніма : *Лінь-1*

— дуже міцний, тонкий канат на кораблі, *лінь-2* — ...

1. «...діяльність людини; сукупність цілеспрямованих дій».
2. «...уміння сумлінно ставитися до роботи».
3. «...відсутність бажання працювати, неробство».
4. «...бажання допомогти комусь у справі».
5. «...одна з найкращих рис людини».

V. У якому рядку правильно пояснюється значення фразеологізму *розводити антимонію*?

1. Розводити кімнатні рослини.
2. Розводити риб в акваріумі.
3. Обдурити когось.
4. Говорити багато зайвого.
5. Перебувати у поганому настрої.

VI. Продовжіть речення : «Чергування звуків — це...»

1. «розподілення двох однакових або близьких звуків, унаслідок якого один із них втрачає які-небудь спільні фонетичні ознаки».
2. «... зміни, що відбулися внаслідок взаємодії звуків різних категорій, тобто між голосними і приголосними».
3. «...видозміна звуків, що є наслідком меншої напруженості й тривалості артикуляції».
4. «...уподібнення одного звука іншому, причому обидва такі звуки можуть входити до складу того самого слова або складу двох різних слів, що стоять поруч».
5. «...незалежні від фонетичних умов, зміни у фонетичному складі слова, що полягають заміни однієї фонемі іншою або фонемним нулем, і служать як один із морфологічних засобів мови в галузі формотворення та словотвору»

VII. У якому рядку в усіх словах наявні комбінаторні форми фонем?

Що таке комбінаторні форми фонем?

1. Пава, пеня, світ, кілок, жінка.
2. Зерно, голубка, любов, лопух, зозуля.
3. Собі, перлина, великий, сестра, правда.
4. Весна, тихенький, Косів, мило, беру.
5. Береза, дерево, лак, ляк, міль.

VIII. У якому рядку усі пари слів містять живі фонетичні чергування приголосних?

1. Водити — воджу, друг-друзі, сухий — суша.
2. Плавати — сплавляти, судити — суджу, рука — руці.
3. Тісний — тиснути, понесе — поніс, веселий — веселість.
4. Мука — муці, несу — ношу, мну — м'яти.
5. Сидіти — сиджу, ловити — ловлю, полетіти — політ.

IX. У якому рядку правильно вказано ознаки [ц']?

1. Приг., передньоязик., зімкн.-проривн., шум., глух., пом'якш.
2. Приг., передньоязик., зімкн.-щілин.(африката), шум., глух., м'як.
3. Приг., передньоязик., зімкн.-проривн., шум., глух., тверд.
4. Приг., передньоязик., зімкн.-проривн., шум., дзв., м'як.
5. Приг., передньоязик., зімкн.-прохідн., шум., глух., мяк.

X. У якому рядку допущено орфографічну помилку?

1. В'яльцева, Данилова, Чичиков, Соловійов, Скиталець.
2. Алексеев, Лесков, Станюкович, Ушакович, Стоїч.
3. Міцкевич, Єфремов, Андреев, Кисельов, Пивоваров.
4. Державін, Нехорошев, Миронов, Писарев, Щипачов.
5. Прокоф'єв, Воїнов, Веденєєв, Толстой, Пантя.

XI. Виконати розбори слів у реченні.

В діброву впала зірка й дише, і сад осіній сон колише (І. Гайворон).

Картка №3

I. У якому рядку всі слова є однозначними? Відповідь аргументуйте.

1. *Гострий, година, засць, лихий, летіти.*
2. *Хустка, Київ, термометр, відмінок, ангіна.*
3. *Голова, залізний, Дніпро, гарячий, дихати.*
4. *Надійність, земля, мова, сухий, говори.*
5. *Яловичина, стіл, Оболонь, Дністер, рука.*

II. У якому рядку всі слова є синонімічними до слова *горизонт*? З'ясуйте принцип внутрішньої організації синонімічного ряду.

1. *Географія, Сонце, небо, далечінь, лінія.*
2. *Видноколо, обрій, виднокруг, крайнебо, небосхил.*
3. *Бачити, вивчати, спостерігати, креслити, малювати.*
4. *Горизонталь, горизонтальний, вертикальний, протяжність, протяг.*
5. *Милуватися, протягом, далекий, круг, дивитися.*

III. Що таке антоніми? У якому рядку подано антоніми до слова *великий*?

1. *Величезний, великий.*
2. *Здоровий, немалий.*
3. *Малий, маленький.*
4. *Великий-превеликий.*
5. *Величенький, великуватий.*

IV. У якому реченні є діалектизми поясніть їх значення?

1. *Любіть красу своєї мови, звучання слів і запах слів : це квітка ніжна і чудова з коханих батьківських степів (Т. Масенко).*
2. *Під вербами, на білому, як цукор, снігу лягла тінь (М. Коцюбинський).*
3. *Довкола сплять, порозкидавшись, десятки його легінів, і тільки він не може лягти: чекає, доки з'являться на небі безліч птиць, що звістять йому звільнення (В. Шевчук).*
4. *Усяка волоцюга тут тягається – так і дивись! Ну, народ! (Б. Грінченко).*
5. *Зібралися три сини вдовиці, осідлали коней вороних і поїхали з побратимами на рать (Нар. тв.).*

V. Що таке фразеологізм? У якому рядку подано фразеологізми, почерпнуті з життя рибалок? Поясніть їх лексичне значення.

1. *Дати дьору, показувати зуби, не складаючи рук, малювати темними фарбами.*
2. *Ляпати язиком, брати за горло, загвинчувати гайки, задроці хапають.*
3. *Увірвалася вудка, ловити окунів, клювати на живця, змотувати вудки.*
4. *Бути під каблуком, прокладати дорогу, прикрашати кобилі хвіст, серце співає.*
5. *Язиком не поверне, шукати вчорашнього дня, шкірити зуби, працювати не покладаючи рук.*

VI. На які групи поділяємо голосні за ступенем відкритої ротової порожнини?

1. Напружені /ненапружені.
2. Широкі /вузькі.
3. Нелабіалізовані /лабіалізовані.
4. Неназалізовані /назалізовані.
5. Високого /середнього /низького підняття.

VII. У якому реченні всі приголосні язикові?

1. *Айстра – це сум.*
2. *Гіацинт – це біда.*
3. *Лілія біла – це чистота.*
4. *Фіалка – це сором'язливість.*
5. *Троянда – це кохання (З календаря «Мова квітів»).*

VIII. Що таке дисиміляція? У якому рядку в усіх словах відбулося явище дисиміляції?

1. *Заочний, рушник, геометричний, Гандзя, вість.*
2. *Лічба, скласти, бабка, як же добре.*
3. *Мозаїчний, впасти, сусідчин, коритце, віжки.*
4. *Рушник, прясти, вищий, вести, сердешний (у зн. □ бідолашний □)*
5. *Звідти, анекдот, зчистити, дехто, соняшник.*

IX. Як визначається закритість /відкритість складу? У словах якого ряду всі перші склади закриті, а другі – відкриті?

1. *Гайка, гірко, палко, ямка, постріл.*
2. *Заб'ю, люблю, мудрий, посвист, нудний.*
3. *Книжка, голка, дзвінко, гадка, казка.*
4. *Зілля, вовки, зроста, майже, розпис.*
5. *Розгін, світоч, торба, пташник, лійка.*

X. У якому рядку допущено помилку при написанні складного прикметника?

1. *Військовозобов'язаний, військово-інженерний, військовополонений, військово-польовий, військово-лікувальний.*
2. *Вітамінно-трав'яний, вітаміноактивний, вітаміно-подібний, вітаміновмісний, вітаміноносний.*
3. *Давноминулий, давньогрецький, давньо-верхньонімецький, давньоочікуваний, давньо-кам'яний.*
4. *Електронно-вимірвальний, електронно-обчислювальний, електронагрівальний, електромузичний, електроосвітлювальний.*
5. *Блідо-жовтий, жовторотий, жовтоводський, жовто-червоний, жовтогарячий.*

XI. Виконати розбори слів у реченні.

Любіть красу своєї мови, звучання слів і запах слів (Т. Масенко).